

Kvůli škrtům v rozpočtu chybí letos školám miliarda korun. Ministr Vladimír Balaš (STAN) chce situaci řešit mimo jiné tím, že sníží odměny pro suplující učitele. Ačkoli přiznává, že ve školství finance chybí, do jisté míry je to podle Balaše „hysterie ředitelů škol a vydírání“.

Byl jste se v letošním školním roce podívat v nějaké základní nebo střední škole na to, jak ředitelé a učitelé zvládají výpadek celkem miliardy korun na nákup pomůcek a další běžné výdaje?

Myslím, že situace ve školách se stále zlepšuje. Je mnohem lepší než například před deseti lety, protože se díky vyšším platům učitelů podařilo školství konsolidovat. Zákon o pedagogických pracovnících jim garantuje 130 procent průměrného platu. Což je velmi slušné, protože na průměrný plat nedosáhnou dvě třetiny populace v Česku.

Ptala jsem se na to, jestli jste se byl podívat na škole, jak ředitelé a učitelé v praxi řeší chybějící peníze.

Pokud jde o energie, tak je zatím milostivý podzim.

Nejde o energie, ale o běžné výdaje na provoz.

Ředitelé mi neustále píšou, že se jim nelíbí, že jim peníze na ONIV (ostatní neinvestiční výdaje, pozn. red.) klesly. Je pravda, že se tyto finance oproti loňsku snížily, ale pořád jsou vyšší než v roce 2020.

Co na ty stížnosti odpovídáte?

Můžeme odpovědět jen to, že máme omezené množství prostředků, více jsem při jednání o rozpočtu nevyhádal. Školy ale pořád mají možnost převést do fondů ONIV finance za dočasné pracovní neschopnosti. Ředitelé už sami o převedení peněz na mzdové prostředky požádali v objemu více než půl miliardy korun.

JINÉ POVINNOSTI

Takže jim říkáte, že je chápete, ale finance v rozpočtu nejsou?

Já si ty peníze nenatisknu.

Opozice tuto miliardu navrhovala vrátit školám zpět, vy jste se hlasování neúčastnil. Proč?

Měl jsem bohužel jiné povinnosti.

Nebylo ale právě toto hlasování pro školy hodně důležité? Na jednu stranu uznáváte, že by ve školách mělo být více peněz, ale pak nepřijedete na hlasování?

Jeden hlas není rozhodující, když tam máte celý klub, který nějak hlasuje.

Vaši kolegové ze STAN ale byli proti návrhu. Vy jste je nepřesvědčoval, že je důležité, aby školy finance měly?

Ten pozměňovací návrh jsem neviděl. Možná v něm bylo něco, co koalici poslancům vadilo, a proto hlasovali proti. Třeba se nejednalo pouze o tomto problému. Byl to pozměňovací návrh, který z rozpočtové rezervy žádal použít miliardu korun a vrátit ji zpět školám.

Ten návrh podpořily různé školské asociace, a to včetně Asociace ředitelů základních škol.

Tak to mě velmi mrzí, že to neprošlo. Nevěděl jsem, že se tento návrh projednává. Koalici kolegů se

zeptám, proč hlasovali proti, protože mě to tedy překvapuje. Kdybych byl přítomný, tak bych návrh podpořil. Na druhou stranu si myslím, že peněz je všude málo a zrovna tento problém je relativně zvládnutelný. Neznamená to ale, že bych se s tím spokojil.

Škrty ve školství odhlasovala vláda ještě za bývalého ministra školství Petra Gazdika (STAN). Bylo podle vás správné miliardu z rozpočtu vzít?

Myslím, že ve školství se měly peníze nechat tak, jak byly. Existuje celá řada dalších věcí, které je třeba

dofinancovat, mimo jiné i výstavba škol. Balík peněz je omezený a jsou i další priority. Nám chybí peníze na dostavbu škol v prstenci kolem Prahy, kde je kritická situace. Nemáme přitom finanční výhled na další roky, nevíme, kolik peněz budeme mít v letech 2023 a 2024, je to tristní situace. Jasně nemají ani vysoké školy, kde je takový výhled na další roky, nevíme, jaké prostředky budou mít k dispozici. Nedávno jsem navštívil 2. lékařskou fakultu (Univerzity Karlovy) v Motole, což je takový otloukánek. Sice patří k nejlepším fakultám v republice, ale nemá pořádný děkanát. Sídlí v budově ředi-

telství nemocnice, což je velmi svěřený prostor s jedinou toaletou pro všechny. Mají projekt výstavby nového děkanátu a laboratoří, ale chybí jim 300 milionů.

Vrátila bych se zpátky k problémům, které nyní řeší ředitelé základních škol.

Vy si myslíte, že se zhroutí školství, že nemají peníze? Nejsem s tím spokojený, ale myslím, že to je trochu hysterie.

Když je učitel nemocný, musí škola suplujícímu kolegovi zaplatit dvojnásobnou odměnu. Na tento výdaj školám chybí prostředky.

Ministr školství Vladimír Balaš v rozhovoru pro Deník N říká, že situace v jeho resortu není tak špatná, je to prý jen hysterie ředitelů a vydírání.

Je to hysterie ředitelů a vydírání, říká Balaš

Měl jsem bohužel jiné povinnosti.

To platí v případech, že je učitel zaměstnán. Škola ale může mít různé dohody s externími učiteli. Nechám si připravit data od školní inspekce, kolika případů se to týká a jaká je to zátěž. Já tato data zatím nemám, zjišťujeme to a podle toho můžeme nastavit systém. Myslím, že hlavní problém je v nešťastném ustanovení paragrafu 132 zákoníku práce, který stanoví dvojnásobnou platbu doplňujícím učitelům. Navrhnou tuto část zákona upravit.

„DĚLÁM, CO MOHU“

Tedy že by už učitelé tyto příplatky za přesčas nedostávali? Proč?

Dvojnásobná platba doplňujícímu učitelovi měla smysl v době, kdy byly nízké platy, teď už to smysl nemá. Kdyby tato povinnost nebyla, školy dnes s ONIV nemají žádný problém.

Abych to uzavřel, na výdaje škol není dost peněz, ale školství se kvůli tomu nezhroutí. Jak jsem řekl, je to do jisté míry hysterie ředitelů škol a vydírání. Já bych to dělal taky, pokud bych byl v jejich pozici. Ale nemyslím, že je to tak velký problém.

Je hysterie, pokud ředitelé škol musí kvůli nedostatku peněz na nemocenskou sahat na odměny aktivních pedagogů?

To je rozhodnutí školy. Na odměny pedagogů není ze zákona ná-

Dvojnásobná platba doplňujícímu učitelovi měla smysl v době, kdy byly nízké platy, teď už to smysl nemá. Kdyby tato povinnost nebyla, školy dnes s ONIV nemají žádný problém.

rok a my ty prostředky nemáme. Já ty peníze nenatisku. Měsíc jsem se hádal s ministrem financí o penězích do škol, něco se podařilo, něco ne. Dělán, co mohu.

Vy říkáte, že se školství kvůli této situaci nezhroutí. Ze škol ale přicházejí zprávy, že nemají peníze na nákup nových učebnic, nemohou do tělocvičny koupit nové míče nebo pořídit pomůcky na hudební výchovu.

Učebnice se obměňují průběžně, není to tak, že by se nakoupily na celý rok všechny najednou. Myslím, že jsme ten rozhovor neměli dělat, že si ho uděláme znovu. Nechám si zjistit, jaký rozsah může tento problém znamenat, a pak se nad těmi daty můžeme bavit. To, co říkáte, jsou dojmy od ředitelů, dojmy vaše. Já mám jiné.

To nejsou dojmy. Ředitelé škol nám na konkrétních číslech popsali svůj aktuální rozpočet. „Loni jsme dostali do ONIV fondu 664 tisíc korun, letos jen 358 tisíc. Za nemocenskou učitelů a povinné pojištění školy jsme letos zaplatili už 408 tisíc a čekají nás ještě tři měsíce,” popsal jeden z nich. Svá konkrétní čísla přidaly v našich textech i další školy.

Také mi píšou ředitelé, ale já si neumím ověřit, jestli je to tak velký problém. Nejsem s tímto stavem spokojený, ale situace je taková, že prostředky se krátí všude. A bude dobré se podívat, do jaké míry tento problém může ovlivnit vzdělávací systém regionálního školství.

Je podle vás správně, že škola, která se snaží, aby mohla zaplatit zákonem dané věci, musí sahat na odměny aktivním učitelům, pro které je to navíc velmi demotivační? Jako ředitel školy byste to tak také řešil?

Správně to asi není, ale není to jediný problém, který školy mají. Velkou starost mi dělá financování regionálního školství. Velmi se rozevírají nůžky mezi vysokým a regionálním školstvím, za chvíli nebude mít tyto učitele kdo učit. Asistenti z vysokých škol utíkají na základní školy, protože tam mají o patnáct tisíc vyšší příjem. Takže opravdu nevím, jestli mají základní školy tak málo peněz. Bylo by také dobré zjistit, co za tyto finance dávají učitelé zpátky. Nemyslím si, že by byli všichni tak skvělí, ale chápu, že je dobré odměnit ty dobré. To ale nejsou všichni ve škole.

Jak to bude příští rok? Dostanou školy na tyto výdaje stejné množství peněz jako letos? Nebo se jim peníze vrátí?

To se přiznám, že nespočítám. Ale budu rád, když se nám podaří získat zpátky miliardu, která vypadla. Kdy jednání proběhnou, nevím. Začíná se jednat o rozpočtu na příští rok v Poslanecké sněmovně, tam máme řadu doporučení, co by se mělo ve školství zaplatit, včetně příspěvků na výstavbu dalších škol. Budu tedy určitě navrhnout přesun těchto prostředků do rozpočtu a žádat kolegy poslance, aby se zamysleli nad tím, že je to dobré.

**IVA
BEZDĚKOVÁ**
redaktorka